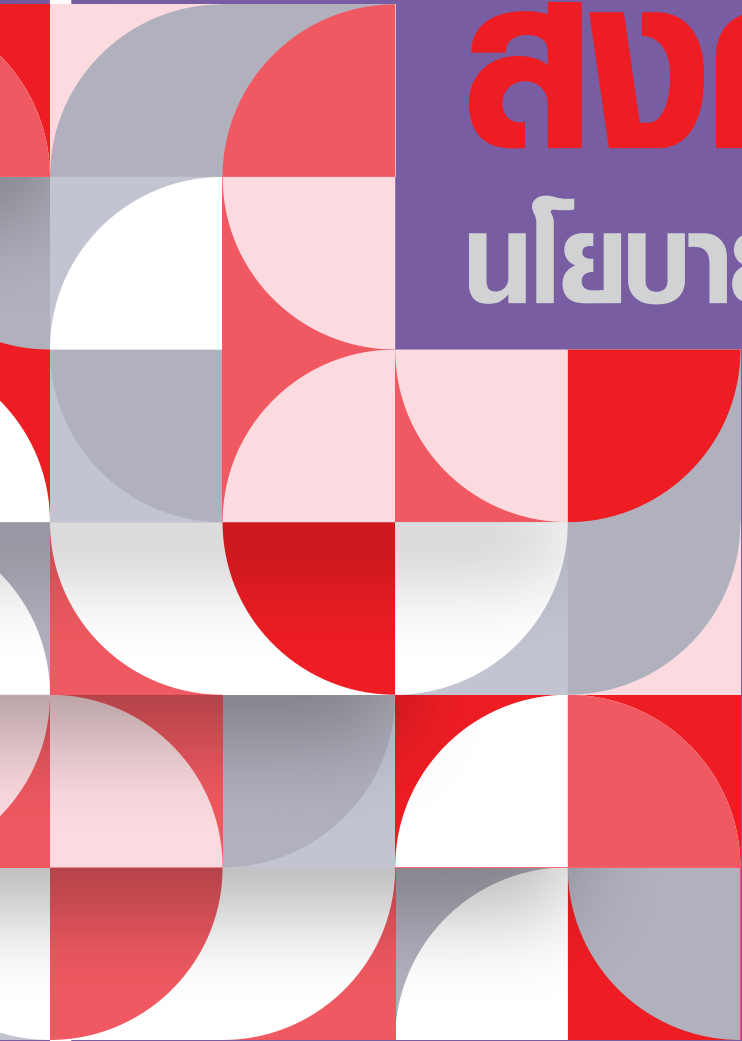

สังคมกับ นโยบายสาธารณะ

Society and Public Policy

พิชญ์ เสถียรพงษ์

**สังคมกับ
นโยบายสาธารณะ
Society and Public Policy**

สังคมกับ นโยบายสาธารณะ Society and Public Policy

พิษณุ เสงี่ยมพงษ์

 สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2568

170.-

พิษณุ เสี่ยงมพงษ์

สังคมกับนโยบายสาธารณะ / พิษณุ เสี่ยงมพงษ์

1. นโยบายสาธารณะ. 2. นโยบายสาธารณะ -- แง่สังคม.

320.6

ISBN (e-Book) 978-974-03-4417-9

สพจ. 2515

assคณคำวิชาการ สู้สังคม
Knowledge to All
www.cupress.chula.ac.th

สิทธิในการผลิตและพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นของสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแต่ผู้เดียว
การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น
ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จัดทำโดย

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2568

www.cupress.chula.ac.th [CUP6901-012]

โทร. 0-2218-3562-3

บรรณาธิการอำนวยการ : รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลวรรณ พิมพ์พันธุ์

กองบรรณาธิการฝ่ายวิชาการ : ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปิยนารถ บุนนาค

ศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ เตชะอำไพ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ชิษณุ พันธุ์เจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์

ผู้ประสานงาน : วาสนา ชำเซ็น

พิสูจน์อักษร : บุศรินทร์ สรวัตร

ออกแบบปกและรูปเล่ม : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สั่งซื้อได้ที่

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

<http://www.chulabook.com>

โทร. 08-6323-3703-4

customer@cubook.chula.ac.th, info@cubook.chula.ac.th

Apps: CU-eBook Store

คำนำ

หนังสือเล่มนี้มีจุดประสงค์ให้เนื้อหาของนโยบายสาธารณะเป็นสำคัญ ในขณะที่เดียวกัน เนื่องจากหนังสือด้านและชื่อนโยบายสาธารณะมีอยู่มากแล้ว จึงมีความประสงค์เพิ่มเติม ที่จะนำเสนอสาระของนโยบายสาธารณะ ในมุมมองที่ต่างออกไปจากหนังสือด้านนโยบายสาธารณะโดยทั่วไป ด้วยแรงบันดาลใจจากหนังสือในแนวของกฎหมายกับสังคม ที่น่าจะทำให้เกิดความเข้าใจกับกฎหมายได้มากขึ้นในเชิงของการมองประโยชน์ของกฎหมายแก่สังคม จึงได้ประพันธ์และเรียกชื่อหนังสือนี้ในลักษณะที่คล้ายกันว่า **สังคมกับนโยบายสาธารณะ** ทั้งนี้เนื่องจากที่มาและบทบาทของนโยบายสาธารณะนั้น มีความเกี่ยวข้องอยู่กับสังคมเป็นอย่างมาก หรือแทบจะแยกกันไม่ออก จึงคิดว่าหากจะนำเสนอนโยบายสาธารณะในแนวทางที่จะวิเคราะห์ อภิปรายไปด้วยกันกับสังคม ก็น่าจะเกิดอุปการในเชิงให้มุมมองของนโยบายสาธารณะในลักษณะที่แตกต่างไปจากวรรณกรรมหนังสือด้านนโยบายสาธารณะก็คือ การมองว่านโยบายสาธารณะให้สิ่งใดแก่สังคมบ้าง ซึ่งน่าจะเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ศึกษานโยบายสาธารณะ และคงจะเป็นประโยชน์แก่สังคม

ดังนั้นสาระของหนังสือเล่มนี้กล่าวถึงสังคม และลักษณะทั่วไปของสังคม ที่ไปเชื่อมโยงกับนโยบายสาธารณะ ตลอดทั้งเล่มของหนังสือ เริ่มแรกจากการวิเคราะห์อภิปรายสังคมก่อน ในลักษณะที่มีแนวคิดใดบ้างของสังคมที่ช่วยอธิบายความเชื่อมโยงกับนโยบายสาธารณะได้ อย่างแรกก็น่าจะเป็นสังคมที่มีความซับซ้อน โดยเฉพาะในสังคม ณ ปัจจุบัน ที่มีพัฒนาการของเทคโนโลยีเป็นประการหนึ่ง และจำนวนสมาชิกของสังคมที่มีมากกว่าอดีตเป็นอีกประการหนึ่ง ด้วยเทคโนโลยีที่มีมากขึ้นนี้เอง ก็เป็นเหตุจำเป็นต้องมีกฎ ระเบียบ กติกาของสังคมที่มากขึ้น มารองรับเทคโนโลยีที่พัฒนาไปมากเหล่านั้น และจากจำนวนสมาชิกของสังคมในรูปของประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ก็ต้องมีกฎ ระเบียบ กติกาของสังคมมารองรับความเปลี่ยนแปลงนี้เช่นกัน ไม่เช่นนั้นก็อาจเกิดความวุ่นวาย สับสนในสังคมได้ และกฎ ระเบียบ กติกาของสังคมที่ว่านี้ก็คือ นโยบายสาธารณะ ลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของสังคมคือ การมีสมาชิกที่หลากหลายภายในสังคม ก็ย่อมจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกที่เป็นสมาชิกเหล่านั้น ภายในธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสมาชิกของสังคม จะมีทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในรูปแบบของความร่วมมือ ช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน กับในแบบของความขัดแย้งกันตั้งแต่เล็กน้อยไปจนถึงขัดแย้งกันในระดับสูงและในชั้นอันตราย และปฏิสัมพันธ์ในรูปลักษณะที่สำคัญนี้ ก็เป็นเหตุของความจำเป็นต้องมีนโยบายสาธารณะ เพื่อเป็นกรอบกติกาของสังคม ที่ช่วยจัดรูปความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมเพื่อสภาวะของสังคมโดยรวม นอกจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคม ที่เป็นเหตุสำคัญทำให้ต้องมีนโยบายสาธารณะมาช่วยกำหนดกติกาของปฏิสัมพันธ์นี้ ก็ยังมีเรื่อง หรือประเด็นอื่น ๆ ภายในสังคมที่เรียกว่าปัญหาสังคม ทั้งที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์และธรรมชาติรอบตัวมนุษย์และสังคม เช่น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

และทรัพยากรธรรมชาติ หรือสุขภาพอนามัย ล้วนทำให้นโยบายสาธารณะนั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคม ที่หนังสือนี้นำเสนอว่า นโยบายสาธารณะเป็นปัจจัยสำคัญเชิงวัตถุประสงค์ ที่จะมาช่วยแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาสังคมที่หลากหลายนั้น

ระหว่างความร่วมมือกันภายในสังคมและความขัดแย้งที่มีอยู่คู่กันกับสังคมนี้ อย่างหลังเป็นประเด็นที่เป็นปัญหามากกว่าอย่างแรกเป็นอย่างมาก ดังนั้น หนังสือนี้จึงได้จัดสรรสาระสำคัญไปยังการวิเคราะห์ อภิปรายความขัดแย้งภายในสังคม รวมทั้งความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร โดยที่อภิปราย เชื่อมโยงความขัดแย้งเหล่านี้กับนโยบายสาธารณะว่า นโยบายสาธารณะจะช่วยบรรเทาความขัดแย้งในหลายรูปแบบภายในสังคม ในเชิงการบังคับจัดระเบียบในหลายระดับ ตั้งแต่การบังคับในระดับสูง จนถึงระดับต่ำ ทั้งนี้ เพื่อให้สังคมมนุษย์ยังคงดำเนินต่อไปได้ ทำให้สมาชิกของสังคมมีความสุขอย่างพอประมาณ หนังสือนี้ได้ อภิปรายถึงการยินยอม ตกลงร่วมกันที่จะกำหนดนโยบายสาธารณะ ซึ่งอาจมองได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงร่วมมือภายในสังคม ภายในความขัดแย้งที่มีอยู่คู่กันภายในสังคมอย่างเป็นเรื่องปกติ โดยที่ข้อตกลงร่วมกัน ภายในสังคมนี้คือ นโยบายสาธารณะ จะช่วยบรรเทาความขัดแย้งลงได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ภายในสังคม กับนโยบายสาธารณะ หนังสือนี้ได้อภิปรายถึงลักษณะของความร่วมมือภายในสังคมด้วย ซึ่งเกี่ยวข้อง เชื่อมโยง กับแนวคิดนโยบายสาธารณะเช่นกัน

ภายในกระบวนการนโยบายสาธารณะที่เป็นแนวคิดด้านนโยบายสาธารณะที่สำคัญนั้น ในขั้นตอนแรก ภายในกระบวนการคือ การกำหนดนโยบาย หนังสือนี้ได้อภิปรายแรงผลักดันภายในสังคม ที่มีต่อการก่อกำเนิด ของนโยบายสาธารณะ เช่น ความรุนแรงของปัญหากับขอบข่ายเชิงสังคม ในแง่ของจำนวนผู้คนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาหนึ่ง ๆ ย่อมมีความสำคัญในการผลักดันนโยบายสาธารณะ และได้มีส่วนหนึ่งของหนังสือ ที่อภิปรายความซับซ้อนของปัญหาสังคม เพราะคนในสังคมมีมุมมองในปัญหาหนึ่ง ๆ อย่างหลากหลายที่อาจไม่ ตรงกัน และหนังสือก็ได้อภิปรายถึงบทบาทของความคิดเห็นสาธารณะ และผลประโยชน์สาธารณะ ในฐานะ เป็นแรงขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเช่นกัน ในส่วนของขั้นตอนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ หนังสือนี้ ได้อภิปรายบทบาทของสังคม ในฐานะที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น การแปรรูปรัฐให้ เป็นเอกชนหมายถึง การเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับนโยบายสาธารณะ เช่น การมีส่วนร่วมของ ภาคเอกชนในหลายรูปแบบกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น บทบาทของภาคธุรกิจเอกชนในกิจการด้าน สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ถือเป็นส่วนของนโยบายสาธารณะที่สำคัญ นอกจากนี้องค์กรการกุศล หรือ หน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร เช่น มูลนิธิ ก็มีผลสำคัญในการช่วยเหลือสาธารณะหรือสังคม ซึ่งบทบาท ดังกล่าวนี้คือ บทบาทในเชิงนโยบายสาธารณะด้วย และสำหรับการดำเนินการทางกฎหมาย เช่น การฟ้องร้อง

ดำเนินคดีความภายในสังคม มีส่วนที่เป็นบทบาทในภาคสังคม ที่กระทำการเป็นผู้ริเริ่มกระบวนการยุติธรรมผ่านศาล โดยที่ศาลและกระบวนการยุติธรรมยึดถือและใช้ประโยชน์จากกฎหมาย อันเป็นส่วนสำคัญของนโยบายสาธารณะ ในส่วนท้ายสุดของกระบวนการนโยบายสาธารณะคือ การพิจารณาผลลัพธ์ของนโยบายสาธารณะ หนังสือนี้ให้ความสำคัญแก่ผลกระทบของนโยบายต่อสังคม เช่น การพิจารณาผลจากนโยบายสาธารณะ ในเชิงที่เป็นผลของการแทรกแซงสังคม แต่ด้วยความจำเป็นที่จะต้องแทรกแซงดังกล่าว โดยจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่นโยบายสาธารณะจะไปปรับหรือเบนสังคมไปในทางที่นโยบายสาธารณะได้ตั้งเป้าหมายไว้ และหนังสือเล่มนี้ได้วิเคราะห์อภิปรายรูปแบบของผลจากนโยบายที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น ความเท่าเทียม และความยุติธรรม จะมีผลลัพธ์ที่อาจไม่ได้ตั้งใจจากนโยบาย แต่ก็เกิดขึ้นแก่สังคมด้วย ที่มักเรียกว่า ผลข้างเคียงที่เป็นผลกระทบเชิงลบของนโยบายสาธารณะต่อสังคม

จากการอภิปรายของหนังสือทั้งหมด ที่แสดงเป็นภาพเล็กให้เห็นในคำนำของหนังสือเล่มนี้ น่าจะทำให้เห็นได้ว่า หนังสือนี้เป็นหนังสือที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะเป็นหลักหรือเป็นสำคัญ เช่น ภายในมุมมองของนโยบายสาธารณะในเชิงกระบวนการนโยบายนั้น หนังสือนี้ได้ใช้เป็นโครงสร้างการทำความเข้าใจกับนโยบายสาธารณะ และประกอบกับมุมมองด้านนโยบายสาธารณะที่เป็นสาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้ แต่ยังมี ความแตกต่างของหนังสือเล่มนี้จากหนังสือ และวรรณกรรมด้านนโยบายสาธารณะโดยทั่วไปคือ การอภิปรายความเชื่อมโยงทางสังคมที่มีต่อนโยบายสาธารณะ จะช่วยวิเคราะห์บรรยายว่า นโยบายสาธารณะกับสังคมนั้น เชื่อมโยง หรือปฏิสัมพันธ์กันในเชิงวิชาการทางนโยบายสาธารณะได้อย่างไรบ้าง

เพื่อให้หนังสือเรื่อง *สังคมกับนโยบายสาธารณะ* นี้มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น ใน พ.ศ. 2568 จึงมีการเพิ่มดัชนีในตัวเล่มหนังสือ และจัดทำเป็นครั้งที่ 2 ในรูปของ ebook

ขอขอบคุณ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้จัดหาและสนับสนุนทุนอุดหนุนการจัดทำหนังสือเล่มนี้ และคาดหวังว่าหนังสือจะเป็นคุณูปการแก่ศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ และแก่สังคม

รองศาสตราจารย์ ดร.พิษณุ เสี่ยงพงษ์
พฤศจิกายน 2568

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
บทที่ 1 นโยบายสาธารณะภายในสังคม	1
1.1 ความเบื้องต้น : ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นปัญหาสังคม กับนโยบายสาธารณะ	1
1.2 รูปแบบของนโยบายสาธารณะที่มีผลสำคัญต่อสังคม	8
บทที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมที่เชื่อมโยงอย่างมีนัยยะสำคัญกับนโยบายสาธารณะ	11
2.1 สังคม : นัยยะต่อนโยบายสาธารณะ	11
2.2 สารสำคัญและความซับซ้อนของสังคมมนุษย์	13
2.3 ความเหมือนและความแตกต่างในสังคม	13
2.4 การรวบรวมปัจเจกไว้ด้วยกัน (Collectivism)	16
2.5 แนวคิดเรื่องสังคมเหมือนสิ่งมีชีวิต (Society as an organism)	19
2.6 สังคมที่เชื่อมโยงกับการเป็นหน่วยปกครอง	22
2.7 ระเบียบ (Codes) ประเพณี (Mores/traditions) วิถีประชา (Folkways) และขนบธรรมเนียม (Customs)	26
2.8 สังคมของความร่วมมือ (Cooperation) และความขัดแย้ง (Conflict)	27

2.9 การแข่งขันภายในสังคม : แ่งมุมบวกหรือความร่วมมือ และแ่งมุมลบหรือความ	
ขัดแย้ง	31
2.10 ความขัดแย้งที่จำเป็นต้องแก้ไข	33
2.11 การช่วยเหลือเกื้อกูลในสังคม	34
 บทที่ 3 สังคมและสิ่งแวดล้อม	 39
3.1 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น	39
3.2 ผลกระทบของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม	40
3.3 จากผลกระทบของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม ย้อนกลับมากระทบต่อสังคม	44
3.4 ประชากรกับสิ่งแวดล้อม	47
 บทที่ 4 ปัญหาสังคมกับนโยบายสาธารณะ	 50
4.1 สาเหตุของความแตกต่างในมุมมองของปัญหาสังคม	52
4.1.1 การสรรค์สร้างทางสังคม (Social construction)	52
4.1.2 เวลาที่ต่างกันอาจทำให้การมองปัญหาต่างกัน	53
4.1.3 ความรู้และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป	53
4.1.4 อัตวิสัย (Subjectivity) หรืออคติ (Bias) ในการมองปัญหาสังคม	55
4.1.5 ผลประโยชน์กับการนิยามปัญหาหรือผลประโยชน์ในมุมมองของปัญหา	56
4.1.6 บรรทัดหรือค่านิยม (Values) ของสังคม	59

4.2 ความละเอียดอ่อน (Subtlety) ของมุมมองในปัญหาสังคมและการนิยามปัญหาสังคม	60
4.3 ความสอดคล้องระหว่างมุมมองต่อปัญหากับสาระของนโยบายสาธารณะ	62
บทที่ 5 ความขัดแย้งทางสังคมในฐานะที่เป็นปัญหาสังคม	67
5.1 โศกนาฏกรรมของการมีกรรมสิทธิ์ร่วม (Tragedy of the commons)	67
5.2 Free-riders	70
5.3 ความขัดแย้งที่เกิดจากชนชั้นทางสังคมและความไม่เท่าเทียม (Social stratification and inequality)	71
5.4 ระบบวรรณะ (Caste) และชนชั้น (Class)	73
5.5 อาชญากรรมในฐานะที่เป็นความขัดแย้งทางสังคมอย่างหนึ่ง	77
บทที่ 6 ความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาสังคมกับนโยบายสาธารณะ	82
6.1 สภาวะธรรมชาติ (The state of nature) และ Leviathan	82
6.2 สัญญาประชาคม (The social contract)	84
6.3 รัฐบาลและสัญญาประชาคมในแง่ของนโยบายสาธารณะ	85
6.4 นโยบายที่ใช้บังคับ ควบคุมสังคม (Regulation/coercion)	87
6.5 นโยบายสาธารณะด้านการกระจายรายได้และทรัพยากร (Redistributive policy)	92
6.6 นโยบายสาธารณะที่เป็นการให้บริการสาธารณะ (Public goods/Public services)	95

บทที่ 7 แรงผลักดันสังคมให้เกิดนโยบายสาธารณะ	98
7.1 การเรียกร้องผลประโยชน์ (Interest articulation)	98
7.2 กลุ่มและความแตกต่างภายในสังคม	100
7.3 ลักษณะของปัญหาสังคมที่กลุ่มใช้ในการเรียกร้องผลประโยชน์	104
7.4 การต่อสู้ แข่งขันระหว่างกลุ่มกันเรียกร้องผลประโยชน์ท่ามกลางปัญหาสังคม	109
บทที่ 8 สังคมและมุมมองจากสังคมในภาพรวมกับนโยบายสาธารณะ	114
8.1 ความคิดเห็นสาธารณะ (The public opinion)	114
8.2 ผลประโยชน์สาธารณะ (The public interest)	117
บทที่ 9 บทบาทของสังคม กับขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	121
9.1 การแปรรูปให้เป็นเอกชน (Privatization)	121
9.1.1 การทำสัญญา (Contracting) และสัมปทาน (Franchising)	122
9.1.2 การอุดหนุน (Subsidies)	123
9.1.3 การอาสาบริการสาธารณะ (Voluntary services) และการให้บริการโดยปัจเจก ด้วยตนเอง (Self-services)	126
9.1.4 องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร (Nonprofit organizations)	130
9.2 การที่ภาครัฐกิจเอกชนมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ (State capture)	134
9.3 การฟ้องร้องดำเนินคดีในศาล	142

9.3.1 การดำเนินคดีความอาญา และคดีความแพ่งและพาณิชย์	143
9.3.2 ตัวอย่างคดีความ	146
บทที่ 10 ผลของนโยบายสาธารณะที่มีต่อสังคม	155
10.1 ผลกระทบของนโยบายต่อสังคม (Policy impact)	155
10.2 นโยบายสาธารณะกับการปรับหรือเบนสังคม	157
10.3 ความมีหลากหลายแง่มุมของนโยบายสาธารณะ	160
10.4 ผลกระทบด้านลบ หรือผลข้างเคียงของนโยบายสาธารณะ	163
10.5 ความยากในการแก้ไขปัญหาสังคมด้วยนโยบายสาธารณะ	168
บทที่ 11 บทสรุป	176
บรรณานุกรม	177
ดัชนี	193

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 สถิติจำนวนประชากรโลก และการคาดการณ์ถึงจำนวนประชากรในอนาคต	48
--	----

1

นโยบายสาธารณะภายในสังคม

1.1 ความเบื้องต้น : ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นปัญหาสังคมกับนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคม เพราะนโยบายสาธารณะอยู่ภายในบริบทของสังคม เรื่องราวหลากหลายในสังคมที่บางส่วนถูกมองว่าเป็นประเด็นปัญหา ล้วนแล้วแต่เชื่อมโยงโดยตรงกับนโยบายสาธารณะทั้งสิ้น ดังเช่น Kraft และ Furlong (2015, 1-2) ในการอภิปรายแนวคิด ทฤษฎีนโยบายสาธารณะได้กล่าวถึงตัวอย่างประเด็นของการให้บริการสวนสนุก ซึ่งเป็นการขายบริการอย่างหนึ่งของภาคเอกชน หรือในแง่ของเศรษฐศาสตร์อันเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ก็เป็นอุปทานหนึ่งที่ภาคเอกชนผู้ให้บริการนำเสนอ แล้วก็เป็นเรื่องปกติ ที่จะมีส่วนของอุปสงค์ของสังคมหรือสาธารณะต่อบริการดังกล่าวภายในอุปสงค์และอุปทานของการให้บริการสวนสนุกนี้มีเรื่องราวในรายละเอียดด้านหลัก คือประเด็นเรื่องความปลอดภัยในการให้บริการและรับบริการ ทั้งนี้เพราะโดยปกติการให้บริการสวนสนุกจะประกอบไปด้วยเครื่องเล่นที่ต้องอาศัยความเร็ว แรง ความสูง ความชัน ที่เป็นเรื่องของความผาดโผนเพื่อเพิ่มความสุขสนุกสนานปนความตื่นเต้น อันเป็นจุดประสงค์หลักของบริการนี้ แต่ภายในความตื่นเต้นสนุกสนานก็จะมีอีกด้านหนึ่งเป็นประเด็นเรื่องความปลอดภัยที่เกี่ยวกับการระวังอันตราย เตรียมความพร้อมการให้บริการ และดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องเล่นให้ปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการ Kraft และ Furlong (2015, 1) กล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ สวนสนุก Six Flags ในมลรัฐ Texas ของสหรัฐอเมริกาเมื่อเดือนกรกฎาคม ปี 2013 ที่มีผู้ใช้บริการตกลงจากเครื่องเล่น Roller Coaster และเสียชีวิต ส่วนอีกกรณีหนึ่งที่สวนสนุก Walt Disney World มีผู้ให้บริการได้รับอันตราย และเสียชีวิตจากการเล่นเครื่องเล่นชนิดที่คล้ายกันเมื่อเดือนธันวาคม ปี 2007

แม้ว่าจุดประสงค์ของการให้บริการสวนสนุก เป็นเจตนาที่ดีต่อสังคมที่จะให้ผู้มารับบริการได้รับความสนุกสนาน ตื่นเต้น เพลิดเพลิน แต่ด้วยความเป็นไปได้ที่จะมีโอกาสเกิดอันตราย ที่เป็นปัจจัยด้านลบของบริการ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาเกี่ยวข้องในฐานะผู้ดูแลในเรื่องความปลอดภัย ในขณะที่ปัจจัยที่เป็นด้านบวกคือความสนุกสนานนั้นคงไม่จำเป็นต้องมีการดูแลควบคุมแต่อย่างใด Kraft และ Furlong (2015, 2) อภิปรายถึงหน่วยงานภาครัฐของสหรัฐอเมริกาชื่อ Consumer Product Safety Commission ที่ถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีภารกิจควบคุมดูแล (Regulatory agency) ในกรณีนี้เป็นเรื่องการดูแลความปลอดภัยในอุปกรณ์ เครื่องเล่นในสวนสนุกดังกล่าว

ตัวอย่างอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลเช่นเดียวกับตัวอย่างด้านบนมี ดังเช่น การดูแลในเรื่องความปลอดภัยของอาหารและยารักษาโรค หากเป็นในประเทศไทยก็จะเป็นสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (www.fda.moph.go.th) การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเช่นนี้ โดยทั่วไปจะอยู่ภายใต้นโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้น ๆ เช่น พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ประกาศกระทรวงสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ฉบับที่ 98 พ.ศ. 2529 เรื่องมาตรฐานอาหารที่มีสารปนเปื้อนหรือฉบับที่ 158 พ.ศ. 2537 เรื่องอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็ก (www.fda.moph.go.th>law1) สำหรับตัวอย่างประเด็นปัญหา ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ ก็จะมีกฎหมายและหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลและที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ประกอบกับนโยบายสาธารณะในระดับรองลงมา เช่น ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่องการกำหนดมาตรฐานอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล พ.ศ. 2554 และระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา และการเปรียบเทียบผู้กระทำความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และความปลอดภัยในการทำงาน พ.ศ. 2558 (www.osh7.labour.go.th>article.pdf)

จะสังเกตเห็นได้ถึงความเกี่ยวข้อง ระหว่างภาคสังคมหรือภาคเอกชน ภาครัฐ และนโยบายสาธารณะ คือ นโยบายสาธารณะหลายรูปแบบ เช่น ที่ด้านบนอภิปรายยกตัวอย่างถึงพระราชบัญญัติ ประกาศกระทรวง และยังมีรูปแบบอื่น ๆ ของนโยบายสาธารณะอีก เช่น รัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด ที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องราว ความเป็นไปในสังคม และพร้อมกันนโยบายสาธารณะเหล่านี้ก็จะมีปัจเจกชนในสังคม เช่น ผู้ให้บริการสวนสนุกและผู้มาใช้บริการ ผู้ผลิตและผู้บริโภคอาหาร ยา และเวชภัณฑ์ ตลอดจนหน่วยงานในภาครัฐที่มีหน้าที่ดำเนินงานตามนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแลความปลอดภัยของอาหารและยา ภายใต้นโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้อง

เรื่องราว และประเด็นปัญหาอื่นในสังคม ที่เกี่ยวข้องกับปัจเจกชนในสังคมและนโยบายสาธารณะมีอีกหลากหลาย และยากที่จะนับได้ถ้วนทั่ว เช่น ประเด็นเกี่ยวกับกัญชาที่มีสาระสำคัญเชิงสังคม ในเรื่องการใช้ประโยชน์จากพืชชนิดนี้ ที่มีลักษณะพิเศษตรงที่อาจมีผลข้างเคียงอันไม่พึงประสงค์ต่อสุขภาพอนามัย คือการเสพติด ที่มาสู่การใช้ประโยชน์ทางการแพทย์จากพืชนี้ ในการรักษาอาการของบางโรคได้ และอาจมีผลอื่น ๆ อีก เช่น การกดประสาท ตลอดจนในสังคมอาจมีประเด็นการใช้กัญชาเพื่อสันติทางการด้วย โดยที่ประเด็นเกี่ยวกับกัญชาเหล่านี้เรียกได้ว่ามีนัยสำคัญกับสังคม เพราะเป็นพืชที่มีทั้งคุณและโทษที่ยากจะตัดสินชี้ขาดได้ว่าอย่างใดมีน้ำหนักรมากกว่ากัน จึงเป็นเหตุให้เกิดมุมมองในสังคมที่แตกต่าง ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการใช้

กัญชา ทำให้เกิดความจำเป็นต้องระวังและควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์จากพืชชนิดนี้มากกว่าพืชอื่นทั่วไป หากมีการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ได้จริง กล่าวคือต้องตัดสินใจว่าจะอนุญาตให้ใช้พืชชนิดนี้อย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ในทางการแพทย์และในทางสันตนาการ หรือจะอนุญาตเฉพาะในด้านการแพทย์และสาธารณสุขเท่านั้น แต่อาจไม่อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในเชิงสันตนาการ สำหรับตัวอย่างกรณีสหรัฐอเมริกาที่อยู่ในรูปแบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ ยังมีประเด็นที่มีนโยบายสาธารณะในเรื่องดังกล่าวในระดับประเทศ (Federal) และระดับมลรัฐ (States) โดยที่นโยบายในสองระดับนี้อาจแตกต่างกัน กล่าวคือในระดับประเทศนั้นนโยบายยังไม่ให้การใช้ประโยชน์จากกัญชาทั้งด้านการแพทย์และสันตนาการเป็นสิ่งถูกกฎหมาย ในขณะที่บางมลรัฐ เช่น Oregon, New Mexico, California, Colorado, และ Washington D.C. มีกฎหมายระดับมลรัฐที่อนุญาตให้สามารถนำกัญชาไปใช้ทางการแพทย์และสันตนาการได้อย่างใดอย่างหนึ่ง สังเกตได้ว่ารัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกา คงจุดยืน ที่ปล่อยให้รัฐบาลระดับมลรัฐตัดสินใจในประเด็นกัญชาว่าจะให้เป็นสิ่งถูกหรือผิดกฎหมาย และรัฐบาลกลางที่มีท่าทีจะไม่ดำเนินการใด ๆ ในกรณีที่รัฐบาลของบางมลรัฐจะกำหนดให้กัญชาเป็นสิ่งถูกกฎหมาย แม้ว่าอาจจะขัดกับกฎหมายของรัฐบาลกลางสหรัฐก็ตาม (Wanlund 2017, 54) ในส่วนความคิดเห็นของสาธารณชนชาวสหรัฐที่อ้างอิงจาก Harris Poll วันที่ 7 พฤษภาคม 2015 นั้น 81 เปอร์เซ็นต์เห็นด้วยกับการอนุญาตให้กัญชาเป็นสิ่งถูกกฎหมายสำหรับการแพทย์ และ 41 เปอร์เซ็นต์ของผู้ตอบเห็นด้วยกับการใช้กัญชาเพื่อสันตนาการอย่างถูกกฎหมาย (Wanlund 2017, 59) แสดงให้เห็นว่าการใช้กัญชามีสาระสำคัญทางสังคมและมีผลต่อสังคม และคนในสังคมก็มีความคิดเห็นต่อประเด็นนี้แตกต่างกัน จึงเป็นประเด็นที่ถกเถียงที่กว้างขวาง ดังที่เห็นได้จากการที่มลรัฐยังเห็นไม่ตรงกัน และรัฐบาลกลางกับรัฐบาลมลรัฐก็เห็นไม่ตรงกันในเรื่องที่จะกำหนดให้กัญชาเป็นสิ่งถูกหรือผิดกฎหมาย

ประเด็นด้านสุขภาพอนามัยเป็นอีกตัวอย่างหนึ่ง ที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับคนในสังคม ที่อาจมีทั้งปัจเจกบุคคลที่มีสุขภาพดีและไม่ดี ประการหลังนั้นคือปัญหา และจำเป็นต้องมีนโยบายสาธารณะเข้ามาแก้ไข เช่นเดียวกับประเด็นด้านความปลอดภัยในการใช้สวนสนุกที่กล่าวข้างต้น ตัวอย่างเช่น ในประเทศไทยที่คล้ายกับหลายประเทศในปัจจุบันที่โรคที่ไม่ติดต่อ (Non-communicable diseases) เป็นปัญหาสาธารณสุข ในปี 2018 โรคเหล่านี้ประกอบด้วยโรคหัวใจ มะเร็ง เบาหวาน และโรคเกี่ยวกับปอดที่เป็นเรื้อรัง เป็นสาเหตุของ 71 เปอร์เซ็นต์ของการเสียชีวิต และที่มาของโรคที่ไม่ติดต่อเหล่านี้ประกอบด้วย การสูบบุหรี่ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับประทานอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ การออกกำลังกายไม่เพียงพอ และมลพิษในอากาศ โรคที่ไม่ติดต่อเหล่านี้ นำไปสู่ความจำเป็นต้องมีนโยบายและค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพอนามัย โดยค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ที่เกิดจากโรคที่ไม่ติดต่อประกอบเป็น 2 เปอร์เซ็นต์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ใน

ขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร และยังส่งผลนำไปสู่การลดลงของผลิตภาพของประเทศ ในภาพกว้างของนโยบายสาธารณะ ที่เชื่อว่าจะมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาและสภาพการณ์ของโรคที่ไม่ติดต่อ มี ดังเช่น มาตรการทางภาษีสำหรับเครื่องดื่มที่มีรสหวาน การณรงค์ให้ประชาชนออกกำลังกาย และมาตรการ ควบคุมการสูบบุหรี่ เชื่อกันว่าภาษีที่เพิ่มขึ้นในเครื่องดื่มที่มีรสหวานจะกระตุ้นให้ผู้ผลิตปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ที่ ประกอบด้วยน้ำตาลในปริมาณที่ลดลงได้ (WHO, 2018)

Kraft และ Furlong (2015, 47 และ 163) ได้กล่าวถึงสถานการณ์สุขภาพของประชาชนในสหรัฐอเมริกา ที่เชื่อว่าจะมีความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดโรคที่ไม่ติดต่อ และอีกหลายประเทศก็คงประสบปัญหาใกล้เคียงกันภายใน สังคม Kraft และ Furlong (2015, 47 และ 163) อภิปรายตัวอย่างนโยบายสาธารณะของรัฐบาลมลรัฐที่พยายาม ช่วยป้องกันการเกิดโรคที่ไม่ติดต่อนี้ โดยรัฐบาลมลรัฐ ที่มีสถานะเป็นรัฐบาลท้องถิ่นในหลาย ๆ กรณี เริ่มมี บทบาทด้านนโยบายสุขภาพก่อนรัฐบาลกลาง โดยเฉพาะเมื่อผู้กำหนดนโยบายคือสมาชิกสภาองเกรส ยังคง ถกเถียงหรือยังหาข้อสรุปไม่ได้ในนโยบายสุขภาพ รัฐบาลท้องถิ่นอาจริเริ่มก่อนก็ได้ ดังตัวอย่างของการจำกัด การสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ และนโยบายการรับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพอนามัย ตัวอย่างที่จำเพาะของ นโยบายดังกล่าวมีดังเช่น นครนิวยอร์กได้ริเริ่มการห้ามผลิตและจำหน่ายอาหารที่มีส่วนผสมของไขมันทรานส์ ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อหลายผู้ผลิต เช่น Au Bon Pain ที่ดั้งเดิมใช้วัตถุดิบที่มีไขมันทรานส์ในปริมาณมาก และ เช่นเดียวกับหลายโรงเรียนของรัฐภายในเขตโรงเรียน (School districts) ได้ริเริ่มการจำกัดการบริโภคอาหารขยะ ภายในโรงเรียน ในขณะเดียวกันกับพยายามผลักดันให้นักเรียนบริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ ที่น่าจะช่วยลดภาวะ อ้วนในเด็กนักเรียนลงได้ อันเป็นที่มาของหลายโรคที่ไม่ติดต่อนี้อันอาจมีอายุมากขึ้น อาหารที่มีประโยชน์ ในโรงเรียนมัธยม Naugatuck ในมลรัฐ Connecticut ประกอบด้วยผัก ผลไม้ นมสด ธัญพืช และเนื้อสัตว์ เพื่อ เพิ่มโปรตีน อันเป็นสิ่งจำเป็นของเด็กนักเรียน

ส่วนโรคติดต่ออาจจะมีนัยสำคัญทางสังคม และเป็นปัญหาในแง่ของการแพร่กระจายจากคนหนึ่งสู่อีก คนหนึ่ง หรือจากสัตว์สู่คน เป็นลักษณะของโรคประเภทนี้ที่เอื้อต่อการระบาด เพิ่มจำนวนของคนในสังคมที่ป่วย มากขึ้น ในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 โรคดังกล่าวมีดังเช่น กาฬโรค ไข้ทรพิษ ไข้เลือดออก โรค ทางเดินหายใจเฉียบพลัน รุนแรง หรือโรคซาร์ส และในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2563 ตามประกาศกระทรวง สาธารณสุข อันมีที่มาจากมติของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ เรื่องชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่อ อันตราย ฉบับที่ 3 กำหนดให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 เป็นโรคติดต่ออันตรายตาม พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ระบุนโยบายที่อาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนพิเศษ 48 ง วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2563 ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้โรคติดเชื้อโควิด 19 เพิ่ม

ในโรคติดต่ออันตรายด้วย (“เปิดกฎหมาย 14 โรคอันตราย ...” 3 มีนาคม 2563) ปัญหาของโรคติดต่อในแง่ของการเป็นประเด็นปัญหาลังคมน่าจะอยู่ที่ผลกระทบระหว่างปัจเจกชนภายในสังคม กล่าวคือแตกต่างจากโรคที่ไม่ติดต่อตรงที่ปัจเจกชนหนึ่งมีโอกาสที่จะนำพาโรคที่เป็นอยู่ ที่เป็นโรคติดต่อไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้ และมีโอกาสที่การแพร่กระจายจะกว้าง และจากประเด็นปัญหาของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งจัดเป็นโรคและเชื้อโรคที่แพร่ระบาดได้รวดเร็ว จึงได้มีการประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องท้องที่นอกราชอาณาจักรที่เป็นเขตโรคติดต่ออันตราย กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา หน้า 6 เล่มที่ 137 ตอนพิเศษ 93 ง วันที่ 22 เมษายน 2563 ที่ประกาศเกี่ยวกับสถานการณ์การระบาดที่รุนแรง รวดเร็ว และกว้างขวางไปหลายประเทศทั่วโลกของโรคดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะเกิดการระบาดของโรคนี้ที่มากับผู้เดินทางมาจากต่างประเทศ ที่ส่วนใหญ่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย คือ สหพันธรัฐมาเลเซีย ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า (“ราชกิจจานุเบกษา ประกาศเพิ่ม 5 ประเทศ ...” 23 เมษายน 2563) โดยที่จากการเป็นโรคติดต่อที่ระบาดรุนแรงก็ได้มีการประกาศของกระทรวงสาธารณสุขเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2563 กำหนด 9 ประเทศก่อนหน้านี้ให้เป็นเขตโรคติดต่ออันตราย ประกอบด้วย ประเทศญี่ปุ่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐประชาชนจีน รวมถึงเขตบริหารพิเศษมาเก๊า และเขตบริหารพิเศษฮ่องกง สาธารณรัฐจีนหรือไต้หวัน สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐอิตาลี และสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน (“ลงนามประกาศ 9 ประเทศ ...” 24 เมษายน 2563) จากการกำหนดประเทศที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 นี้แสดงถึงลักษณะของปัญหาสำคัญในเชิงสังคม ในกรณีที่โรคระบาดมีผลเสีย ในการแพร่กระจายของปัญหาภายในสังคมได้อย่างกว้างขวาง

อาชญากรรมเป็นอีกประเด็นปัญหาคู่กับสังคมตลอดประวัติศาสตร์ของสังคมมนุษย์ เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดจากคนในสังคมเป็นตัวการหรือต้นเหตุ ส่วนหนึ่งตั้งใจกระทำการและอีกส่วนหนึ่งไม่ได้ตั้งใจ ประเภทของอาชญากรรมมีดังเช่น ฆาตกรรม การลักขโมยทรัพย์สิน ที่อาจแบ่งแยกได้อีกหลายประเภทย่อย เช่น กระทำการแตกต่างกันในหลายสถานที่ การวางเพลิง การทำร้ายร่างกายที่มีหลายรูปแบบย่อย เช่น การล้วงละเมิดทางเพศ Hate crimes ที่หมายถึงการกระทำผิดต่อบุคคลและทรัพย์สิน เช่น การทำร้ายร่างกายที่มีมูลเหตุจากอคติต่อเพศ เชื้อชาติ ความพิการ และยังมีอาชญากรรมคอปกขาว ที่หมายถึงการกระทำผิดของผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม (Macionis 2010, 142-152) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบเกี่ยวกับอาชญากรรมโดยตรง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีหน้าที่ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ทั้งนี้เพราะอาชญากรรมที่เกิดจากคนในสังคมที่ก่อเหตุ ย่อมมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นและสังคมโดยรวม เช่น การลักทรัพย์ของผู้อื่นเป็น

ที่มาของความไม่สงบในสังคม เป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สิน ซึ่งผู้ที่ถูกละเมิดก็จะดำเนินการตอบโต้แก้ไข ซึ่งโดยปกติก็จะหาความช่วยเหลือจากหน่วยงานดังกล่าว ในส่วนของนโยบายสาธารณะเพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อย ก็จะเป็นประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติหรือกำหนดการกระทำที่เรียกว่าเป็นโทษหรืออันตรายต่อทรัพย์สิน สุขภาวะ ความปลอดภัยของบุคคล หรือต่อศีลธรรมจรรยาของสังคม โดยที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติบทลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งก็คือการกระทำที่เป็นโทษดังกล่าว เพื่อเป็นข้อเตือนบุคคลอื่นในสังคมให้เลี่ยงการกระทำผิดเช่นนั้น เพราะหากกระทำผิด ก็จะต้องถูกลงโทษจากการกระทำผิดทางอาญา ตลอดจนเพื่อปรับปรุงแก้ไขผู้ที่กระทำผิดทางอาญานั้นด้วย เช่นในหมวด 2 ว่าด้วยความผิดต่อร่างกาย มาตรา 5 กล่าวว่า “ผู้ใดทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจของผู้อื่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” หรือหมวดความผิดต่อเสรีภาพ มาตรา 309 กล่าวว่า “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการใดหรือจำยอมต่อสิ่งใด โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจนั้นเองหรือของผู้อื่น หรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายจนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้น หรือจำยอมต่อสิ่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” (ประมวลกฎหมายอาญา) จะเห็นว่าประมวลกฎหมายอาญานี้ได้ให้อำนาจรัฐและสำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการเพื่อเอาผิดต่อผู้กระทำความผิดได้

นอกจากนี้ ก็ยังมีนโยบายสาธารณะ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศอีกส่วนหนึ่ง คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เป็นกฎหมายเอกชนเกี่ยวข้องกับการทรัพย์สินและครอบครัว ดังเช่นข้อกำหนดในการดำเนินธุรกิจ และข้อกำหนดบทลงโทษในความผิดที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจและธุรกรรม เช่น ส่วนที่ 2 มาตรา 472 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กล่าวว่า “ในกรณีที่ทรัพย์สินซึ่งขายนั้นชำรุดบกพร่องอย่างหนึ่งอย่างใด อันเป็นเหตุให้เสื่อมราคาหรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งจะใช้เป็นปกติที่ดี ประโยชน์มุ่งหมายโดยสัญญาที่ดี ท่านว่าผู้ขายต้องรับผิดชอบ” และวรรคต่อมา กล่าวว่า “ความที่กล่าวมาในมาตรานี้ย่อมใช้ได้ ทั้งที่ผู้ขายรู้อยู่แล้ว หรือไม่ว่าความชำรุดบกพร่องมีอยู่” (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) ตามมาตรานี้ก็เป็นการกำหนดความรับผิดชอบระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ภายในสัญญาการซื้อขายสินค้าและบริการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการดำเนินธุรกิจและธุรกรรม และสามารถดำเนินการลงโทษตามบทลงโทษได้เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ดังเช่นในมาตรานี้ กำหนดในเรื่องต้นว่าภาระรับผิดชอบเป็นของผู้ขาย โดยที่ในมาตราต่อมามีข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับธุรกรรมการซื้อขาย สำหรับในส่วน of ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวกับครอบครัว ดังเช่นหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร มาตรา 1563 กล่าวว่า “บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา” และมาตรา 1564 “บิดามารดาจำต้องอุปการะ

เลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์” และในอีกวรรคหนึ่ง “บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วแต่เฉพาะผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้” (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) ก็จะเป็นการกำหนดความสัมพันธ์ภายในครอบครัวในเชิงกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ ภาระที่มีต่อกันของบุคคลภายในครอบครัว ทั้งนี้เพื่อความสงบ เรียบร้อย ปกติสุขของสังคม เพราะหากมีปัญหาเกิดขึ้นในเรื่องเกี่ยวกับการไม่ได้รับการเลี้ยงดูหรือดูแล ที่จะมีส่วนรวมถึงการดูแลในเชิงภาระค่าใช้จ่ายด้วย ก็อาจจะเกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในสังคมได้ การดำเนินการเมื่อเกิดปัญหาขึ้น เช่น การไม่รับภาระเลี้ยงดูบุตร รวมทั้งการไม่รับภาระทางการเงินก็จะผ่านหน่วยงานในภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และในอีกส่วนหนึ่งของการบังคับ ดูแล อาจผ่านศาลยุติธรรม ซึ่งก็จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการฟ้องร้องดำเนินคดี

ส่วนเรื่องราวหรือประเด็นทางสังคมอื่น ๆ ก็จะกินขอบข่ายกว้างขวาง เช่นประเด็นด้านการศึกษาก็จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาทั้งของเอกชนและของรัฐ ภายในนโยบายสาธารณะด้านการศึกษา เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 57ก หน้า 49 วันที่ 1 พฤษภาคม 2562 ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่มีขอบข่ายของประเด็นที่กว้างขวางในสังคม ตั้งแต่มลพิษในสิ่งแวดล้อมที่มักจะมีการแบ่งเป็นหลายประเภทของมลพิษ เช่น ขยะ มลพิษในน้ำและอากาศ ประเด็นการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ ภาวะโลกร้อน (Macionis 2007, 599-604) ในประเทศไทย หน่วยงานที่มีหน้าที่ในเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยตรงนั้น ควรเป็นกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่น่าจะมีการแบ่งหน้าที่ภายในกระทรวง เพื่อดูแลประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้าน เพื่อให้เกิดความจำเพาะ และประสิทธิภาพ ในการดำเนินการแต่ละประเภทปัญหา นอกจากนี้มีคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เช่น เสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ส่วนในประเด็นที่อาจเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีนัยสำคัญในสังคม คือ ประเด็นพลังงาน ทั้งนี้เนื่องจากในสังคมจำเป็นต้องใช้พลังงานในการดำเนินชีวิต เช่น ในการผลิตสินค้าและบริการ แหล่งพลังงานมีดังนี้ น้ำมัน แก๊สธรรมชาติ พลังงานนิวเคลียร์ โรงงานผลิตไฟฟ้า เชื้อเพลิงที่ใช้ผลิตไฟฟ้าจากกระแสน้ำ (Cochran et al. 2012, 109-120) ประเด็นด้านพลังงานมีความสำคัญทางสังคม เพราะนอกจากจะเป็นสิ่งจำเป็นของสังคมแล้วยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม คือสามารถเป็นต้นเหตุของการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การสร้างเขื่อนเพื่อใช้กระแสน้ำมาผลิตกระแสไฟฟ้า มีส่วนสำคัญไปเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติที่อยู่บริเวณเขื่อน ซึ่งเขื่อนมักจะต้องมีขนาดใหญ่เพื่อดำเนินการตามจุดประสงค์ของการ

ผลกระทบไฟฟ้าเพื่อบริโภคในสังคม การบิดเบือนความเป็นไปในธรรมชาติมีดังเช่น สภาพแวดล้อมทางน้ำ โดยเฉพาะสัตว์น้ำจะเปลี่ยนแปลงไป มีการอ้างกันว่าเขื่อนทำให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อม และยังมีผลกระทบต่อสังคมซึ่งมักเป็นชุมชนบริเวณที่จะสร้างเขื่อน โดยที่อาจจะต้องมีการอพยพเคลื่อนย้ายชุมชนดั้งเดิม ทำให้วิถีชีวิตที่มีมาช้านานต้องเปลี่ยนไป อันเป็นผลจากเขื่อนโดยตรง ตามจุดประสงค์การจัดหาแหล่งพลังงาน นอกจากนี้ก็ยังมีความเชื่อกันว่า แหล่งพลังงานนิวเคลียร์ ก็ทำให้เกิดผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงได้มีความพยายามหาแหล่งพลังงานทางเลือกอื่น ที่อาจจะกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยกว่า เช่น พลังงานจากแสงอาทิตย์และลม (Cochran et al. 2012, 122-123) แต่แหล่งพลังงานทางเลือกเหล่านี้ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่ ตรงที่จะมีความพอเพียงในการเป็นแหล่งพลังงานหรือไม่ หรือประสิทธิภาพ หรือความคุ้มค่าในการเป็นแหล่งพลังงานทางเลือก ก็ยังเป็นที่ยกเถียงกันอยู่ หน่วยงานในภาครัฐที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรงคือ กระทรวงพลังงาน โดยมีนโยบายสาธารณะในหลายรูปแบบเพื่อให้การดำเนินการจัดหาพลังงานเป็นไปได้ ตามความเป็นสิ่งสำคัญในสังคม เช่น พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559 เล่ม 133 ตอนที่ 67 ก หน้า 1 ราชกิจจานุเบกษา วันที่ 5 สิงหาคม 2559 ตัวอย่างหมวด 1 บททั่วไป มาตรา 6 กล่าวว่า “พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บังคับ แก่การดำเนินการเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และรังสีเพื่อสันติ เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ความมั่นคงปลอดภัย และการพิทักษ์ความปลอดภัยอย่างเพียงพอ ที่จะป้องกันอันตรายจากผลกระทบทางนิวเคลียร์และรังสีต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม” พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 เล่ม 124 ตอนที่ 89ก หน้า 12 ราชกิจจานุเบกษา วันที่ 10 ธันวาคม 2550 ตัวอย่างในหมวดที่ 1 บททั่วไป มาตรา 7(1) กล่าวว่า “ส่งเสริมให้มีบริการด้านพลังงานอย่างเพียงพอ มีความมั่นคง และมีความเป็นธรรมต่อผู้ใช้พลังงาน และผู้รับใบอนุญาต” จะเห็นว่านโยบายสาธารณะในรูปแบบพระราชบัญญัติด้านพลังงานในสองตัวอย่างนี้มีเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติในการจัดหาพลังงานซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในสังคมตรงที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน

1.2 รูปแบบของนโยบายสาธารณะที่มีผลสำคัญต่อสังคม

สำหรับรูปแบบ (Forms) ของนโยบายสาธารณะจะมีความหลากหลาย ในตอนต้นได้กล่าวถึงตัวอย่างในรูปแบบของพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักของประเทศไทย แต่โดยปกตินโยบายสาธารณะในระดับสูงสุดของประเทศคือรัฐธรรมนูญ ที่เป็นกฎหมายพื้นฐานที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ของประชาชน และของรัฐด้วย และในส่วนหนึ่งก็คือกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสังคมคือประชาชน กับรัฐคือสถาบันทางการเมืองการปกครอง ในลำดับรองลงมาของนโยบายสาธารณะคือ พระราชบัญญัติ ที่ถือเป็นกฎหมายหลักของประเทศ และที่จัดเป็นกฎหมายหลักก็เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาและเห็นชอบหรืออนุมัติ โดยผู้ที่เป็นตัวแทนประชาชน คือกำหนดขึ้นในรัฐสภา จึงเป็นเหตุให้นับเป็นกฎหมายที่มีศักดิ์สูงและที่สำคัญ และลำดับกฎหมายที่เทียบกันได้